

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Йоланда Зографова

Институт за изследване на населението и човека, БАН

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.2. Психология - Социална психология

тема: „Етническите предрасъдъци в контекста на междугруповите отношения“

докторант: Полимира Митева

В човешката история отделните периоди е обичайно да се свързват със специфични междугрупови отношения, независимо дали става дума за началото на формиране на нации или в съвременното, характерно с глобализационни процеси и едновременно размиване на едни идентичности, но изпъкване на други. В светлината на подобна динамика, темата на дисертацията е много актуална и е в резонанс с разнопосочните процеси в областта на междугруповите отношения.

Полимира Митева прие предизвикателството да разработи дисертационния си проект в рамките на започващ двустранен българо-швейцарски проект, в чиято тематика и изследване докторантът трябваше да се включи и да работи като равноправен член в международен екип. Участието ѝ създаде възможност да работи във всички етапи на общото изследване, а също и да презентира на международни форуми, в т.ч. и на семинара в Университета в Лозана, където представи част от работата си на едно отлично равнище, оценено високо в Департамента по социална психология. Освен това тя получи и възможност да публикува съвместно с колеги от Лозана в международно списание с импакт фактор- *Journal of Community & Applied Social Psychology*. От една страна тази положителна практика на сътрудничество и от друга, нейната компетентност и

голямото желание да добавя още познание и умения формира и изяви качествата на Полимира като един надежден млад учен.

Целта на дисертационното изследване ясно е отграничена, макар и да остава в тематична и логическа връзка с общата цел на проекта. Целта на изследването на Полимира е главно да се разкрият и анализират факторите, влияещи и върху формирането, и редуцирането на предразсъдъците към двете етнически малцинства на турци и роми и да се очертае ролята на предразсъдъците, но едновременно с тези социални феномени, които я опосредстват за активиране на социално-политическата подкрепа от страна на българското мнозинство спрямо другите.

В центъра на дизайна е комплексен модел, изведен творчески от докторанта, за медиаторната роля на емоциите, на социалните дистанции, на социалните норми и на контакта във връзката на предразсъдъци и социалнополитическата подкрепа към малцинствата. Индикатор за иновативно мислене и научна смелост е факта, че докторантът се заема с верифициране на модел, при който предразсъдъците стоят като един феномен, съдържащ негативни афекти и асоциации. Същевременно в модела са включени няколко фактора с разнопосочни влияния - от една страна, социалния контакт и егалитарните норми, а от друга, подтика да се подкрепя дискриминативната нагласа на своята общност. Чрез въвеждането обаче на факторът позитивни емоции, се постига разкриване на отношенията на социална и политическа подкрепа спрямо различните, спрямо „другите“.

Емоционалността е проявена до известна степен като по-влиятелният, а според докторанта и като „по-достъпен“ фактор за редуциране на предразсъдъчни нагласи, което само по себе си би създавало основа за развитие на по-толерантни отношения между различните общности. Митева посочва и практическите възможности за регулация или насърчаване на едни позитивни емоционални реакции на масово равнище и необходимостта да не бъде подценяван такъв момент от общественици, политици и журналисти. Не по-малко важна обаче е и ролята, доказана в изследването на вида социални норми, възприет в различни общности, в случая на регионално равнище. Всъщност една дискриминативна

нагласа, възприета на широко социално равнище наистина би могла и често предопределя както по-големите социални дистанции, така и невъзможността да се оценяват достойнствата и ценностите на другите етноси. А това отново утвърждава предразсъдъците спрямо другите, разширява възможността и за недоброжелателност в социалните отношения, което изисква едни действително промислени политики, насочени към разширяване на социалните и културните контакти между представителите на различните етнически общности у нас.

Дисертационният труд е разработен според научните изисквания и със значимите си резултати както в теоретичен, така и в емпиричен изследователски план заслужава една високо положителна оценка.

В заключение, напълно убедено предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ на Полимира Митева.

7.12.2017г.

Проф. д-р Й. Зографова